

HÖGSKOLAN I BORÅS

A135TG Elektrisk Kraftgenerering

7,5 högskolepoäng

Provmoment: Skriftlig tentamen
Ladokkod: A135TG
Tentamen ges för:
Energiingenjörsprogrammet Åk3

Tentamenskod: _____

Tentamensdatum: 2017-01-12
Tid: 2017-01-12 kl. 09.00-13.00

Hjälpmedel: Räknedosa

Totalt antal poäng på tentamen: 30 p
För att få respektive betyg krävs: Betyg 3 = 12 p, betyg 4 = 18 p, betyg 5 = 24 p

Allmänna anvisningar:

Observera att uppgifterna inte är ordnade i ökad svårhetsgrad! Läs därför igenom hela tentamen innan du börjar lösa den första uppgiften.

OBS!!!

Vid inlämnandet av tentamen ska samtliga papper vara numrerade och ligga i uppgiftsordning. Endast 1 uppgift per papper. Använd inte baksidan på papperet

Rättningstiden är i normalfall 15 arbetsdagar, till detta tillkommer upp till 5 arbetsdagar för administration.

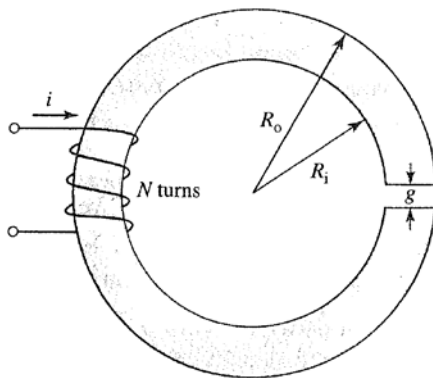
Viktigt! Glöm inte att skriva Tentamenskod på alla blad du lämnar in.

Lycka till!

Ansvarig lärare: **Peter Axelberg,** 0760 – 50 70 34
Leif Näslund, 0708 – 19 49 02

Tentamen i Elektrisk Kraftgenerering 2017-01-12

1. Nedanstående "Toroid" har ett runt tvärsnitt.

Data:

$$\mu=1500 \text{ [Vs/Am]}$$

$$R_i=3.4 \text{ [cm]}$$

$$R_o=4.0 \text{ [cm]}$$

$$g=2 \text{ [mm]}$$

Beräkna:

a) Den magnetiska medellängden, L_c och tvärsnittsarean, A_c [1p]

b) Reluktansen i kärnan, R_c och i luftgapet, R_g [1p]

Om $N=65$ varv beräkna:

c) Induktansen, L [1p]

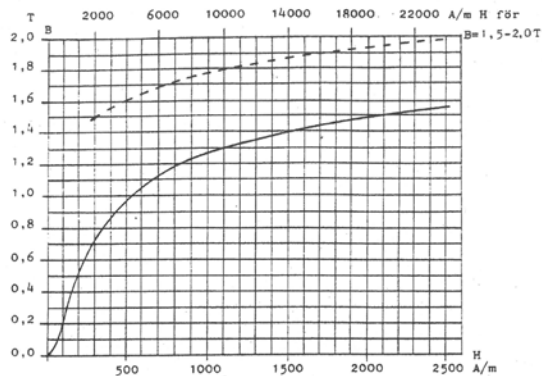
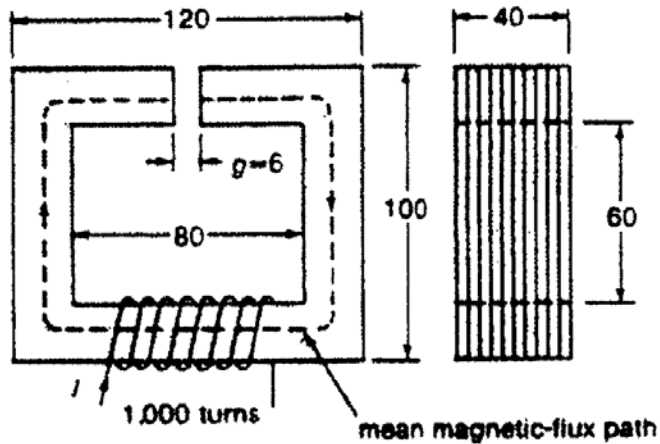
d) Strömmen, i om flödet i luftgapet skall vara 1.35 [T] [2p]

e) Det sammanlänkade flödet, λ [1p]

Tentamen i Elektrisk Kraftgenerering 2017-01-12

2. Den magnetiska kretsen i kärnan består av en laminerad kärna med transformatorplåt. Kärnan har ett luftgap på 6 mm och en lindning, N med 1000 varv. Fyllfaktorn är 0.94 och plåtens dc-magnetiseringskurva visas nedan.

Läckningen i luftgapet skall tas med i beräkningen.

B-H Kurva för den laminerade transformatorplåten.

- a) Bestäm lindningsströmmen, i som krävs för att kärnan skall ha ett magnetflöde, $\Phi_c = 1$ [mWb]. [3p]
- b) Hur stor del av den totala mmk'n står luftgapet för? [1p].

Tentamen i Elektrisk Kraftgenerering 2017-01-12

3. En spole med lindningsvarvtalet, $N = 750$ varv är försedd med en helt sluten laminerad järnkärna med järnarean $A = 8 \text{ cm}^2$ och fyllfaktorn $K_f = 0.9$. Järnförlusterna, P_{fe} antas proportionella mot B_{max}^2 .

Försumma spolens lindningsresistans i beräkningarna!

Lindningen ansluts nu till en spänning $U = 150 \text{ [V]}$, $f = 50 \text{ [Hz]}$ och då fås en ström på $I = 0,55 \text{ [A]}$ samt en effekt, P på 12 [W] .

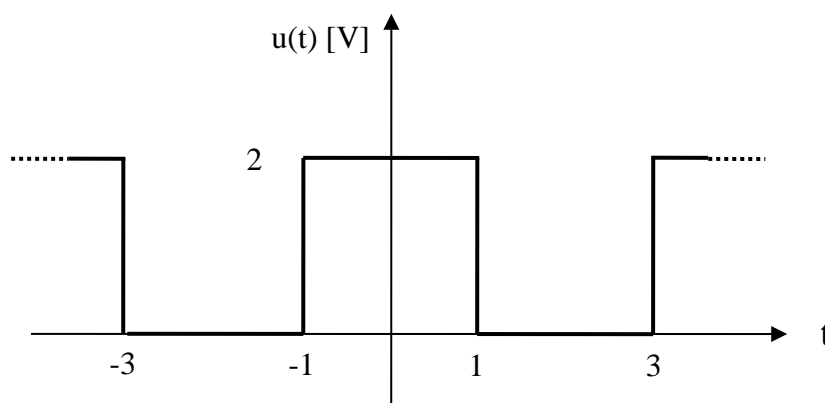
Kärnan förses nu med 2 st luftgap, l_g vardera med längden $l_g = 0,25 \text{ mm}$ varefter spolen åter ansluts till $U = 150 \text{ [V]}$, $f = 50 \text{ [Hz]}$.

Beräkna :

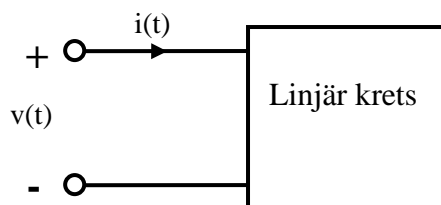
- a) Ström och effekt i det senare fallet (med luftgap). [4p]
b) Spolens induktans med och utan luftgap. [1p]

Tentamen i Elektrisk Kraftgenerering 2017-01-12

4. Svara kortfattat på nedanstående deluppgifter (1p per delfråga)
- Nämn den huvudsakliga orsaken till att det uppstår övertoner i elnätet.
  - Förklara varför ett elnät kan uppvisa låga halter av spänningsövertoner samtidigt som strömövertonerna är höga.
  - Beskriv tredjetonsfenomenet och nämn någon konsekvens som detta fenomen medför i ett Y-kopplat trefasnät.
  - Nämn någon orsak till att det uppstår en spänningsdip i elnätet.
  - Nämn två utrustningar som mildrar eller eliminerar en spänningsdip.
5. a) Bestäm period T och grundvinkelfrekvens ω_1 för spänningen $u(t)$ i nedanstående graf. Är $u(t)$ en udda eller jämn funktion? Motivera! [1p]
- b) Bestäm fourierserieutvecklingen av spänningen $u(t)$ i nedanstående graf. [2p]
 Tips: Utnyttja eventuella symmetriegenskaper hos $u(t)$ för att förenkla beräkningarna.
- c) Antag att spänningen $u(t)$ i nedanstående graf ansluts till en resistans $R=10 \Omega$. Beräkna hur mycket aktiv effekt P som resistansen förbrukar vid vinkelfrekvensen $\omega = 3 \cdot \omega_1$ rad/s, där ω_1 är spänningen $u(t)$:s grundvinkelfrekvens. [2p]

6. Hur stor aktiv effekt P och reaktiv effekt Q förbrukas av nedanstående krets om denna matas med spänningen $u(t)$ och drar strömmen $i(t)$ enligt nedan? [5p]

$$u(t) = 7 \cdot \sin(\omega_1 t + 30^\circ) + 4 \cdot \sin(3 \cdot \omega_1 t + 45^\circ) + 3 \cdot \sin(5 \cdot \omega_1 t - 20^\circ) + 2 \cdot \sin(7 \cdot \omega_1 t - 60^\circ) \text{ [V]}$$

$$i(t) = 4 \cdot \sin(\omega_1 t - 30^\circ) + 3 \cdot \sin(3 \cdot \omega_1 t + 25^\circ) + 2 \cdot \sin(7 \cdot \omega_1 t - 60^\circ) \text{ [A]}$$

Tentamen i Elektrisk Kraftgenerering 2017-01-12

Formler:

$$f(t) = A_0 + \sum_{k=1}^{\infty} A_k \cos(k\omega_1 t) + B_k \sin(k\omega_1 t)$$

$$f(t) = X_0 + \sum_{k=1}^{\infty} X_k \sin(k\omega_1 t + \varphi_k)$$

$$f(t) = \sum_{k=-\infty}^{\infty} C_k e^{jk\omega_1 t}$$

$$A_0 = X_0 = \frac{1}{T} \int_{\alpha}^{\alpha+T} f(t) dt$$

$$A_k = \frac{2}{T} \int_{\alpha}^{\alpha+T} f(t) \cos(k\omega_1 t) dt$$

$$C_k = \frac{1}{T} \int_{\alpha}^{\alpha+T} f(t) e^{-jk\omega_1 t} dt$$

$$X_k = \sqrt{A_k^2 + B_k^2}$$

$$\varphi_k = \arctan\left(\frac{A_k}{B_k}\right) \quad (+\pi \text{ när } B_k < 0)$$

$$C_k = A_k - j \cdot B_k$$